

**UCHWAŁA NR IX/70/2024
RADY MIEJSKIEJ W KARCZEWIE
z dnia 25 listopada 2024 r.**

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
w Gminie Karczew na lata 2024 - 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.¹) oraz art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.²) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024 – 2030, stanowiący Załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Karczewa.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr LVI/291/2021 Rady Miejskiej w Karczewie z dnia 29 września 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

---

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2024 r., poz. 1572

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2024 r., poz. 834

UZASADNIENIE

W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Przyjęcie niniejszą uchwałą Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024 – 2030 stanowi realizację wymienionego wyżej obowiązku ustawowego. Poprzedni Program uchwalony Uchwałą Nr LVI/291/2021 Rady Miejskiej w Karczewie z dnia 29 września 2021 r. obowiązywał na lata 2021 – 2026.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ani ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, która ukształtowała aktualne brzmienie art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej nie zawiera przepisów, które wskazywałyby na dalsze obowiązywanie podjętych przed zmianą programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W związku z nowelizacją art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zasadne jest przyjęcie nowego programu.

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE KARCZEW *NA LATA 2024-2030*

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

GKRPA – Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karczewie

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KP – Komisariat Policji w Karczewie

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karczewie

MGOSŚ – Miejsko-Gminny Ośrodek Samopomocy Środowiskowej w Karczewie

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – Procedura „Niebieskie Karty”

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Karczewie

PKdODP – Punkt Konsultacyjny dla Osób Doświadczających Przemocy

PKdOUiW – Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych

pp. – punkty procentowe

UM – Urząd Miejski w Karczewie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Karczewie

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	1
SPIS TREŚCI	2
PRZEMOC DOMOWA.....	3
DEFINICJA PRZEMOCY	3
FORMY PRZEMOCY	5
SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH.....	6
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	9
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY KARCZEW.....	12
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ	13
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KARCZEW	17
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH.....	17
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY KARCZEW	26
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	26
WYNIKI BADAŃ.....	28
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	39
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	39
WYNIKI BADAŃ.....	41
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	53
ADRESACI PROGRAMU	61
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	61
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	62
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU.....	62
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	64
SPIS TABEL I WYKRESÓW	65
SPIS TABEL	65
SPIS WYKRESÓW	65

PRZEMOC DOMOWA

Definicja przemocy¹

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), przemoc domowa to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej lub wolności, w tym seksualnej,

szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę,

ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

naruszenie prywatności lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Źródło: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej

¹Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.).

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu:

1. **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania,
2. **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna,
3. **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.,
4. **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody².

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku:

1. **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.

2. **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

3. **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

---

²Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA, s.1.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy³.

Formy przemocy

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być różne, np. złamania, siniaki, poparzenia itp. Powodowana jest poprzez, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie groźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze

---

³<https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie>
[dostęp: 09.08.2024]

czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.

5. Zaniedbanie – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁴. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

6. Cyberprzemoc – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym⁵.

Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2023 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 77 832, w tym 66,3% stanowiły kobiety (51 631 osób), 21,9% – małoletni (17 039 osób), z kolei 11,8% – mężczyźni (9 162 osoby). W omawianym roku odnotowano 63 016 osób stosujących przemoc, z czego zdecydowaną większość

---

⁴ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

⁵ Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020.

stanowili mężczyźni, tj. 55 225 osób (87,6%). W porównaniu do 2022 roku liczba osób doznających przemocy zwiększyła się o 8,7% (6 201 osób), z kolei liczba osób stosujących przemoc wzrosła o 1,2% (772 osoby).

Według „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci” przeprowadzonej w 2021 roku na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej najpowszechniejszą formą przemocy domowej wobec dzieci w opinii badanych Polaków była przemoc psychiczna, a w następnej kolejności wybrane zostały: zaniedbanie i przemoc fizyczna. Odsetek 19% dzieci w Polsce doznał przemocy fizycznej, z kolei nieznacznie mniej – przemocy psychicznej (18%), z kolei 9% wskazało na przemoc ekonomiczną, a 8% na seksualną. Ponadto 54% mężczyzn i 45% kobiet przyznało się do użycia przemocy wobec dziecka w formie tzw. „dania klapsa”. Większość badanych, którzy byli świadkami przemocy zadeklarowało, że podjęło w związku z tym faktem działania (61%), wśród których najczęściej podano rozmowę, uświadomienie problemu (26%), zgłoszenie na Policję (20%) oraz pomoc społeczną (18%). Co ważne, przeważająca większość Polaków wykazała świadomość, że dziecko, które widzi przemoc między swoimi rodzicami również jest osobą doznającą przemocy (81%).

Warte uwagi są również badania z 2022 roku przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, na temat skali zjawiska przemocy domowej wśród grup społecznych, które w szczególny sposób są narażone na doznawanie przemocy, a mianowicie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Według tych badań zdecydowana większość osób z niepełnosprawnościami, doznawało przemocy psychicznej (78,1%), natomiast 57,8% wskazało na przemoc fizyczną. Wśród seniorów rozkład procentowy odpowiedzi przedstawia się następująco: przemocy psychicznej doznawało 87,3% badanych, z kolei przemocy fizycznej i ekonomicznej po 43,1% respondentów⁶.

---

⁶Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz.1232), s. 5-7.

Również w 2023 roku przemoc wobec dzieci stanowiła poważne wyzwanie społeczne, pociągające za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego i społecznego dzieci. Analiza statystyk opracowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, rzuca światło na skalę problemu oraz konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia dzieciom bezpiecznego środowiska do rozwoju. Z odpowiedzi udzielanych przez respondentów w wieku 11-17 lat wynika, że zdecydowana większość z nich (79%) choć raz doświadczyła w swoim życiu przemocy lub zaniedbania. Ponadto co czwarty ankietowany (27%) został kiedykolwiek pokrzywdzony za pośrednictwem więcej niż dwóch różnych form przemocy lub zaniedbania⁷.

Ponadto, z Raportu podsumowującego działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wynika, iż w 2023 roku przemoc stanowiła główny temat przeprowadzonych konsultacji. Najwięcej rozmów dyżurujący przeprowadzili z osobami doznającymi przemocy (44%), niemniej jednak odebrali również 25% połączeń od świadków przemocy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc, przeważnie wskazują na więcej niż jedną jej formę. Przemoc psychiczna jest tematem większości przeprowadzanych rozmów – zgłaszało ją 8 756 osób (w tym 163 dzieci), z kolei doświadczanie przemocy fizycznej deklarowało 4 551 dzwoniących (w tym 98 dzieci). Odnotowano również przypadki przemocy ekonomicznej (14%) oraz seksualnej (4,5%).

---

⁷Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa, s. 29.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Karczew. Istotnym elementem *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024-2030* jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy, jak i ją stosującym.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024-2030*.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- § ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- § ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- § ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- § ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- § ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- § ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- § ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- § ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- § ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta nauczyciela,
- § ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- § Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- § ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe,
- § ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji,

- § ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- § ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- § ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
- § ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- § ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- § ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,
- § ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy,
- § ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań oraz danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karczewie, Urzędu Miejskiego w Karczewie, a także założeń **Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030**, przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.

CHARAKTERYSTYKA GMINY KARCZEW

gmina Karczew
pow. 81,49 km²

ogólna liczba ludności: **15 826**

liczba mężczyzn
7 604

liczba kobiet
8 222

liczba urodzeń: **129**

przyrost naturalny: **-49**

liczba zgonów: **178**

KULTURA

- Centrum Kultury i Sportu w Karczewie
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Karczewie

OŚWIATA

- Przedszkole Nr 1 w Karczewie,
- Przedszkole Nr 2 „Tęczowa Kraina” w Karczewie,
- Przedszkole Nr 3 „Ługuś” w Karczewie,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Bolesława Prusa w Karczewie,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Bohaterów Westerplatte w Karczewie,
- Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Glinkach,
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Mikołajczyka w Nadbrzeżu - Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Nadbrzeż,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Pawła II w Otwocku Wielkim,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jerzego Kukuczki w Sobiekursku,
- Zespół Szkół im. Księdza Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Karczewie,

POMOC SPOŁECZNA

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karczewie
- Miejsko-Gminny Ośrodek Samopomocy Środowiskowej w Karczewie
- Zespół Interdyscyplinarny w Karczewie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karczewie

*Dane zamieszczone na grafice pochodzą z 2023 roku

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie Gminy⁸ zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny w Karczewie**, który powołuje Burmistrz Karczewa spośród przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do Burmistrza), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.):

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
  - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
  - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
  - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,

---

⁸Zastosowany zapis „Gmina” oznacza w niniejszym dokumencie „Gminę Karczew”

- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119 z późn. zm.).

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024-2030* wraz z obszarami ich działania przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	– wczesna diagnoza i poradnictwo, – udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, – dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych, – organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, – obsługa organizacyjno-techniczna ZI, – udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, – uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	– realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, – uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Komisariat Policji	– uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, – podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
placówki ochrony zdrowia	– wczesna diagnoza, – przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, – uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
placówki oświatowe	– wczesna diagnoza, – uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, – realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, – udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowe	– diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej, – podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, – inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową, – rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, – inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, – opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej,

	– monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, – dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, – realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Źródło: opracowanie własne

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Otwocku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku,
- lokalne organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny w zakresie realizacji *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024-2030* współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- asystenci rodziny w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej,
- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku,
- psycholodzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni i zawodowi,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- członkowie Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KARCZEW

Analiza danych zastanych

Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy domowej realizowane są w szczególności przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karczewie, który poza przyznawaniem świadczeń pomocy społecznej, udziela również wielokierunkowego wsparcia pozamaterialnego, m.in. w formie pracy socjalnej oraz poradnictwa osobom i rodzinom borykającym się z problemem przemocy domowej.

Na przestrzeni lat 2021-2023 ogólna liczba rodzin zamieszkujących teren gminy Karczew korzystających z pomocy społecznej ulegała wahaniom, a najwyższą wartość osiągnęła w 2021 roku (223 rodziny). W omawianym okresie dostrzegalny był nieznaczny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy: w 2021 roku były to 4 rodziny, w 2022 roku – 2, z kolei w 2023 roku – 8, jednakże ich liczba w analizowanych latach była niska. Analogiczne tendencje zachodziły w przypadku ich udziału procentowego w ogóle liczby rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS. Należy zauważyć, że pomoc udzielana przez ośrodki pomocy społecznej rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej, nie dotyczy bezpośrednio samego problemu przemocy, ale problemów współwystępujących. W związku z powyższym można domniemać, że problem przemocy domowej dotyczy większej liczby rodzin z terenu Gminy, niż przedstawiają dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy domowej w gminie Karczew w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin – ogółem	223	188	185
liczba rodzin – przemoc	4	2	8
udział procentowy (%)	1,8	1,1	4,3

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Tworzenie warunków umożliwiających przeciwdziałanie przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy, należą do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej, w strukturach Zespołu Interdyscyplinarnego tworzone są grupy robocze, które zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, funkcjonują obecnie pod nazwą grup diagnostyczno-pomocowych. Są one powoływane w zależności od istniejących potrzeb i indywidualnych przypadków. Ich podstawowym zadaniem jest stworzenie i realizowanie planu pomocy rodzinom, stałe monitorowanie ich sytuacji oraz prowadzenie bieżącej dokumentacji podejmowanych działań i uzyskiwanych efektów.

W 2023 roku ZI w Karczewie liczył 12 członków. W latach 2021-2022 liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego utrzymywała się na stałym poziomie – zorganizowano wówczas po 7 spotkań w ciągu roku, natomiast w 2023 roku ich liczba była niemal dwukrotnie wyższa i wyniosła 12. Liczba powołanych grup roboczych (obecnie diagnostyczno-pomocowych) oraz ich spotkań ulegała systematycznemu wzrostowi w analizowanym okresie. W 2023 roku powołano 37 grup diagnostyczno-pomocowych (wzrost o 60,9% względem 2021 roku), które spotkały się 157 razy (ponad trzykrotny wzrost w stosunku do 2021 roku). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawione zostały w kolejnej tabeli.

Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych (obecnie diagnostyczno-pomocowych) na terenie gminy Karczew w latach 2021-2023

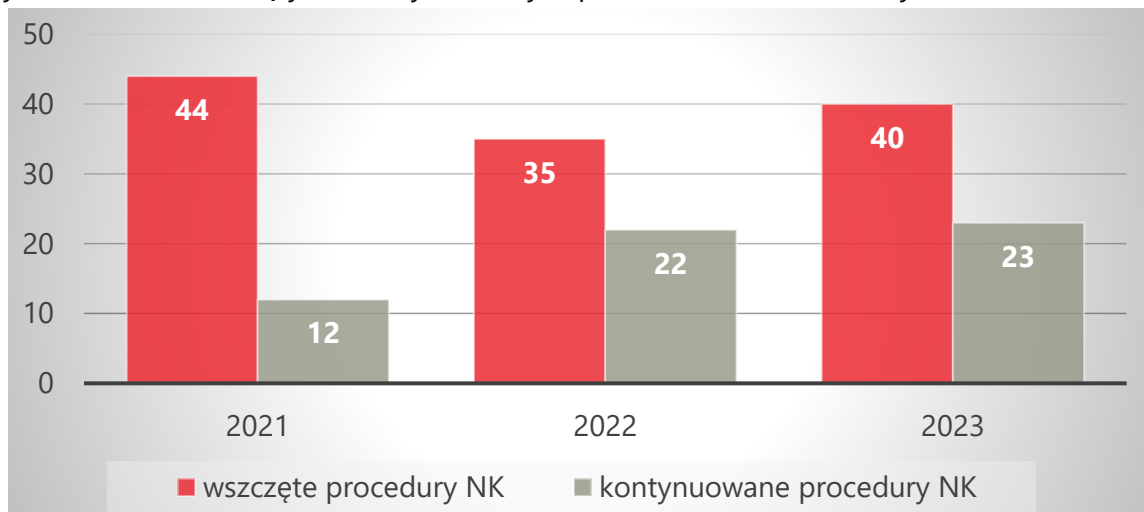
wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba posiedzeń ZI	7	7	12
liczba powołanych grup roboczych/ diagnostyczno-pomocowych	23	26	37
liczba spotkań grup roboczych/ diagnostyczno-pomocowych	47	146	157

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Karczew na lata 2021-2026 za rok 2021, 2022 i 2023

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie gminy Karczew ulegała wahaniom – w 2021 roku były to 44 procedury, w 2022 roku – 35 natomiast w 2023 roku – 40. W przypadku liczby procedur kontynuowanych z lat poprzednich zaobserwowano wzrost – w 2023 roku ich liczba wyniosła 23, wobec czego względem 2021 roku zwiększyła się blisko dwukrotnie. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 1. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

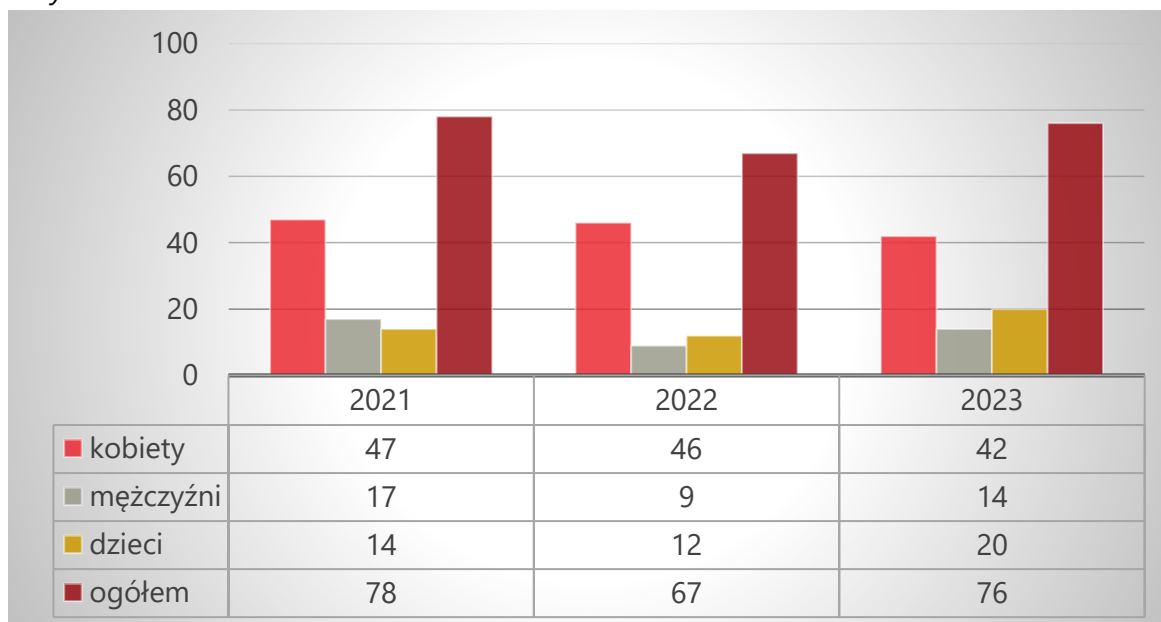

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Karczew na lata 2021-2026 za rok 2021, 2022 i 2023

Przemoc domowa to problem, który dotyka różnorodne grupy społeczne, niezależnie od płci, wieku, poziomu wykształcenia, zajmowanej pozycji społecznej czy też zawodu. W 2023 roku na terenie gminy Karczew kobiety stanowiły ponad połowę wszystkich osób doznających przemocy – 55,3%, tj. 42 osoby. Kolejną grupą pod względem liczebności dotkniętą przemocą były dzieci (26,3%, tj. 20 osób), natomiast najmniejszy odsetek stanowili mężczyźni (18,4%, tj. 14 osób). W 2023 roku ogólna liczba osób doznających przemocy, objętych działaniami w ramach procedury wyniosła 76 osób, co oznacza, że była większa o 13,4% względem roku poprzedniego (67 osób) oraz mniejsza o 2,6% w stosunku do 2021 roku (78 osób).

W omawianym okresie w przypadku dzieci doznających przemocy domowej przedstawionych w poniższej tabeli, nastąpił wzrost. W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dziecka wychowującego się w rodzinie uwikłanej w problem przemocy domowej, konieczne jest umieszczenie go w pieczy zastępczej, co generuje dodatkowe koszty dla Gminy. Istotne jest zatem efektywne zapobieganie i rozwiązywanie problemu przemocy w środowiskach rodzinnych oraz praca z rodzicami, celem powrotu dziecka do rodziny biologicznej. W 2023 roku w wyniku wszczęcia procedury NK w rodzinie, w której były małoletnie dzieci, ZI skierował 5 wniosków do Sądu Rejonowego w Otwocku o wgląd w sytuację rodziny.

Wykres 2. Liczba osób doznających przemocy objętych procedurą „Niebieskie Karty” na terenie gminy Karczew w latach 2021-2023

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Karczew na lata 2021-2026 za rok 2021, 2022 i 2023

W 2023 roku na terenie gminy Karczew zakończono 50 procedur „Niebieskie Karty”, co oznacza wzrost względem lat poprzednich na poziomie 47,1% i tym samym liczba ta była najwyższa na przestrzeni lat 2021-2023. W ostatnim analizowanym roku najwięcej procedur zostało zakończonych z tytułu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy – 30 procedur, z kolei ze względu na brak zasadności podejmowania działań zamknięto 20 procedur. Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje kolejna tabela.

Wzrost liczby zamkniętych procedur „NK” w omawianym okresie może świadczyć o prawidłowym funkcjonowaniu lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Karczew.

Tabela 4. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”:	34	34	50
ze względu na ustanie przemocy	22	14	30
ze względu na brak zasadności podejmowania działań	12	20	20

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Karczew na lata 2021-2026 za rok 2021, 2022 i 2023

Osoby doznające przemocy domowej mogły skorzystać z różnych form poradnictwa, świadczonego przez gminne instytucje publiczne działające w obszarze zjawiska przemocy. Na podstawie danych zawartych w kolejnej tabeli można dostrzec, że na przestrzeni lat 2021-2023 liczba osób objętych poszczególnymi formami poradnictwa ulegała systematycznemu spadkowi. Najczęściej świadczoną formą wsparcia w analizowanym okresie było poradnictwo socjalne, z kolei na drugim miejscu znajdowało się poradnictwo psychologiczne. Biorąc pod uwagę dane zawarte w poniższej tabeli, przyjmuje się, że jedna osoba mogła korzystać z więcej niż jednej formy poradnictwa.

Tabela 5. Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych pomocą w formie poradnictwa w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
poradnictwo psychologiczne	20	26	8
poradnictwo prawne	5	5	0
poradnictwo socjalne	64	55	16
poradnictwo zawodowe i rodzinne	11	6	2

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Karczew na lata 2021-2026 za rok 2021, 2022 i 2023

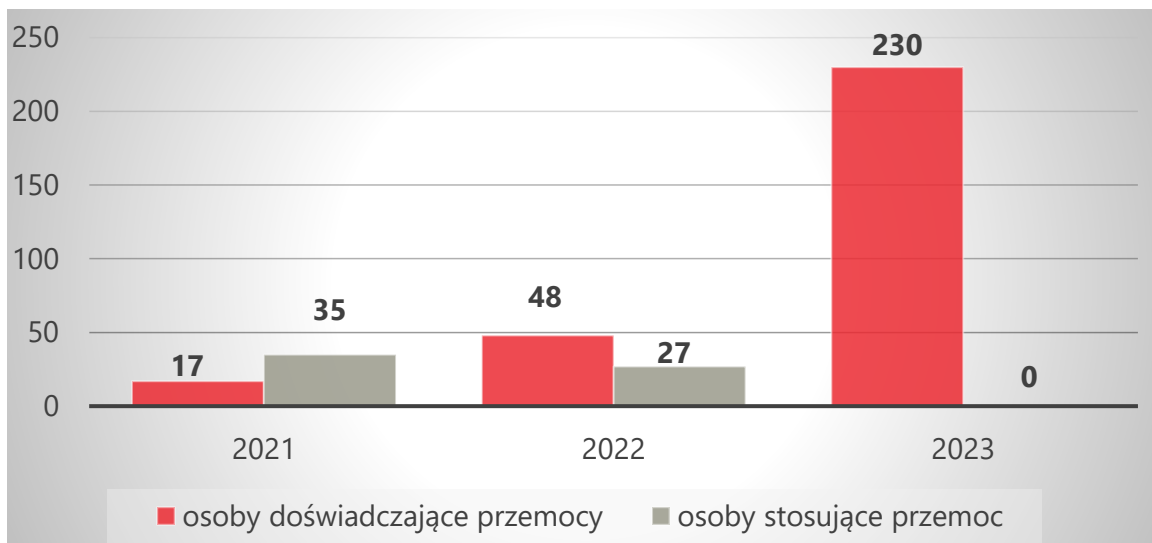
Osoby z terenu gminy Karczew uwikłane w problem przemocy domowej, mogą ponadto uzyskać wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Doświadczających Przemocy, działającym przy MGOPS w Karczewie. Pomoc udzielana jest przez radcę prawnego, psychologa oraz mediatora/konsultanta ds. przeciwdziałania przemocy domowej, dyżurujących w siedzibie Ośrodka. W 2023 roku w ramach działalności Punktu udzielono 41 porad psychologicznych oraz 41 porad ze strony mediatora/konsultanta ds. przeciwdziałania przemocy. Prawnik zatrudniony w Punkcie

odbył wówczas około 50 spotkań, podczas których udzielał porad prawnych, a także sporządził około 45 projektów pism sądowych i wyjaśnień.

Działalność z zakresu przeciwdziałania występowaniu przemocy domowej jest prowadzona także przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karczewie. Jednym z ich zadań jest motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych, a także motywowanie dorosłych osób doznających przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy. Członkowie GKRPA wchodzi także w skład Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Przedstawiciele GKRPA mają upoważnienie do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” – w 2023 roku zainicjowali oni 1 procedurę. Współpraca pomiędzy ZI a GKRPA polega również na kierowaniu przez Zespół Interdyscyplinarny wniosków do Komisji o podjęcie czynności zmierzających do leczenia w zakładzie leczenia odwykowego, w przypadku występowania w rodzinie problemu alkoholowego. W 2023 roku złożono 8 wniosków.

W ramach GKRPA w Karczewie w 2023 roku funkcjonowały 2 punkty konsultacyjne, Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych (funkcjonujący w strukturach MGOSŚ) oraz Punkt dla Osób Doświadczających Przemocy (funkcjonujący w strukturach MGOPS). Na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzegalny był gwałtowny wzrost liczby osób doznających przemocy, objętych poradnictwem Punktów, natomiast w przypadku osób ją stosujących zauważalny był systematyczny spadek.

Wykres 3. Liczba osób doznających i stosujących przemoc domową, którym udzielono wsparcia w punktach informacyjno-konsultacyjnych przy GKRPA w Karczewie w latach 2021-2023

Źródło: PARPA-G1 Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych za 2021 rok. KCPU-G1 Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień za 2022 i 2023 rok.

Istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest także **działalność profilaktyczna**. W 2023 roku, jak i w latach poprzednich Gmina Karczew współpracowała z placówkami oświatowymi w zakresie prowadzenia zadań profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej oraz rówieśniczej. W omawianym roku szkoły i przedszkola z terenu Gminy, realizowały bądź uczestniczyły w następujących działaniach:

- Międzynarodowy dzień zapobiegania przemocy wobec dzieci –akcja ogólnopolska,
- Kampania 19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży,
- Kampania #10 Sekund Przeciwko Przemocy,
- Przemoc ma twarz - warsztaty profilaktyczne,
- Przemoc rówieśnicza, jak jej zapobiegać?.

MGOPS w Karczewie realizował w 2023 roku projekt socjalny pn. „Profilaktyczne pikniki rodzinne”, pod nazwą którego kryją się cykliczne imprezy, mające na celu integrację rodzin, promowanie zdrowego trybu życia, a także zwiększanie świadomości

społeczności lojalnej w zakresie uzależnień oraz przemocy domowej, a także informowanie o możliwościach uzyskania pomocy, w przypadku doświadczenia tego rodzaju problemów. Projekt był współorganizowany we współpracy z Urzędem Miejskim w Karczewie oraz Centrum Kultury i Sportu w Karczewie. W omawianym roku zorganizowano łącznie 5 pikników.

Drugim z kolei projektem zrealizowanym w 2023 roku w partnerstwie MGOPS, CKiS, placówkami oświatowymi oraz Sądem Okręgowym w Warszawie była inicjatywa pn. „Spotkania profilaktyczne w sądzie – Niecodzienne lekcje WOS-u”. Ukierunkowana była ona na przeciwdziałanie uzależnieniom oraz aktom przemocy rówieśniczej, w czym pomóc miało osadzenie tej tematyki w kontekście prawnym.

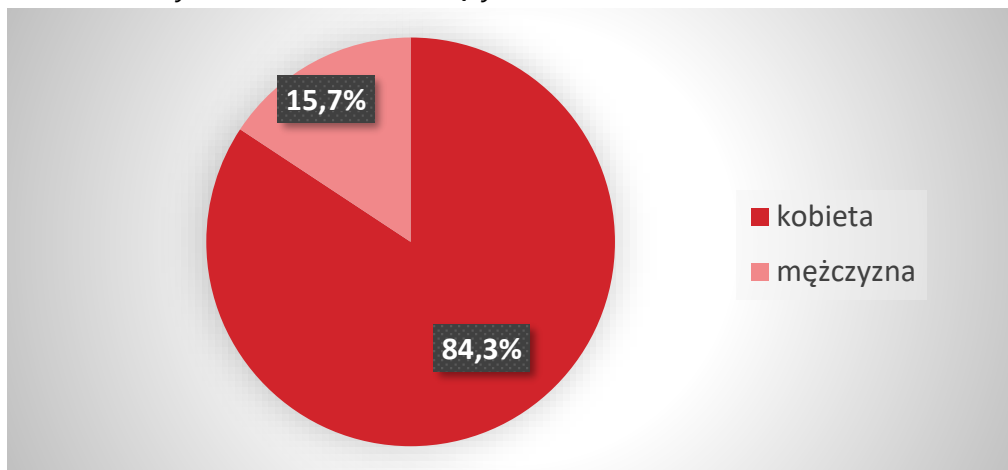
Istotnym elementem wzmocnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest podnoszenie kompetencji osób zawodowo zajmujących się tą problematyką. W 2023 roku 44 osób wyznaczonych i skierowanych do prac ZI wzięło udział w szkoleniu pn. „Planowane zmiany Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dokumentacja Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych. Realizacja procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykładnia i stosowanie prawa przez członków ZI”.

Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Karczew

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problem przemocy domowej na terenie gminy Karczew wzięło udział 70 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu znaczą przewagę miały kobiety – stanowiły one 84,3% ogółu (59 osób), natomiast mężczyźni pozostałe 15,7% (11 osób).

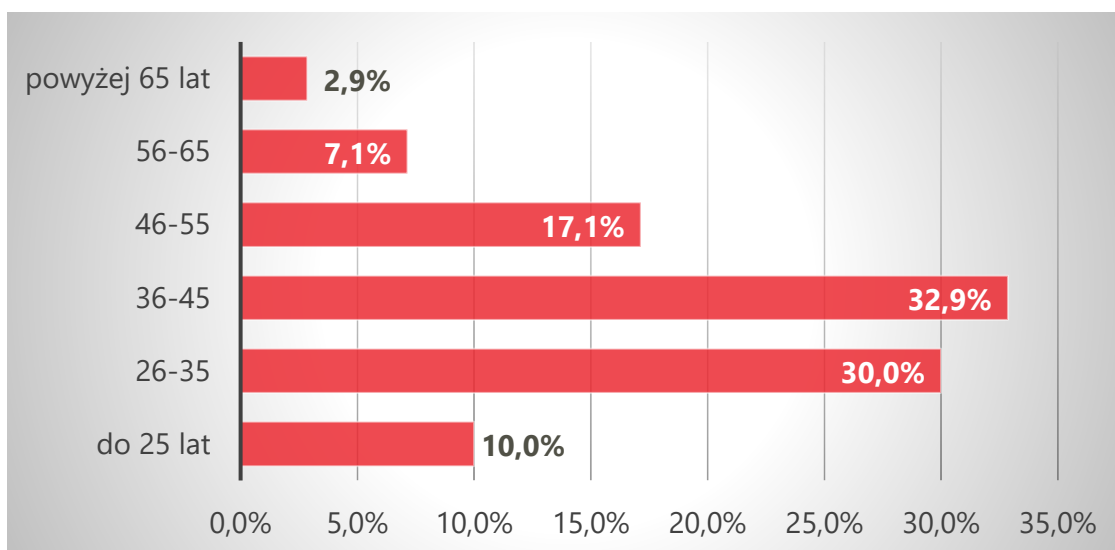
Wykres 4. Płeć dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=70⁹

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Średnio co trzeci ankietowany miał 36-45 lat (32,9%) oraz 26-35 lat (30,0%). 17,1% respondentów to osoby w przedziale wiekowym 46-55 lat. W badaniu wzięli udział również mieszkańcy w wieku poniżej 25 lat (10,0%), z kolei najmniejszą część respondentów stanowiły osoby mające 56-65 lat (7,1%) oraz więcej niż 65 lat (2,9%).

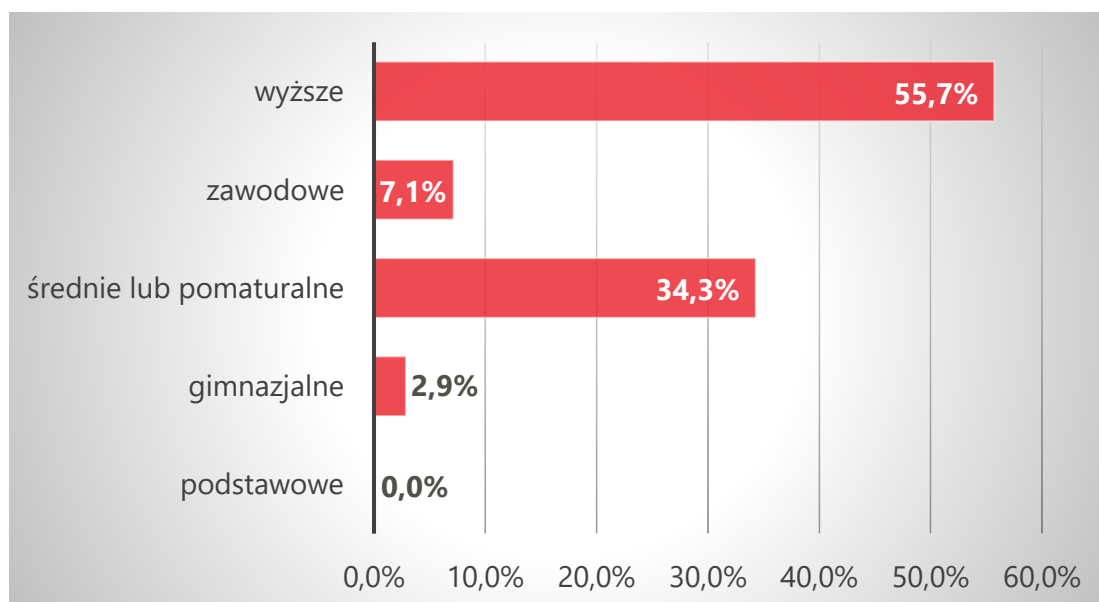
⁹ W niniejszym opracowaniu „N” oznacza liczebność próby, czyli liczbę osób upoważnionych do odpowiedzi na dane pytanie

Wykres 5. Wiek dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=70

Na kolejnym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (55,7%) oraz średnim lub pomaturalnym (34,3%). 7,1% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym, natomiast 2,9% ankietowanych zakończyło edukację na poziomie gimnazjum.

Wykres 6. Wykształcenie dorosłych mieszkańców N=70

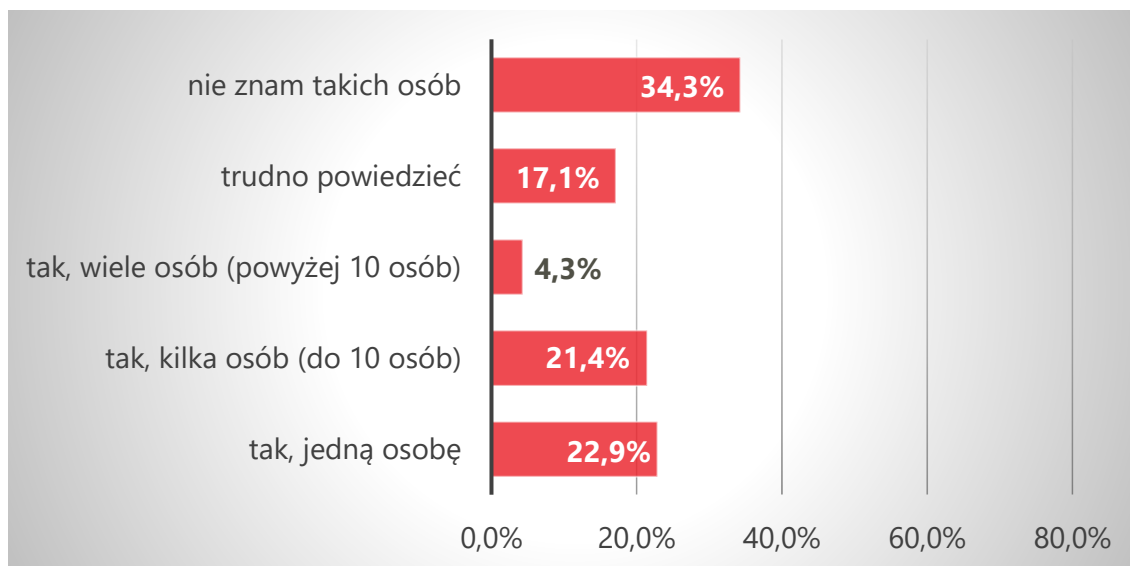

Wyniki badań

Problem przemocy

W pierwszej kolejności poproszono dorosłych mieszkańców Gminy o określenie, czy znają w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doświadczającą przemocy domowej. 22,9% odpowiedziało, że zna jedną taką osobę, 21,4% badanych wskazało na kilka osób (do 10), z kolei 4,3% – wiele osób (więcej niż 10). Blisko co piąty respondent nie jest pewien, czy zna taką osobę (17,1%), natomiast 34,3% badanych nie zna osób doświadczających tego problemu.

Wykres 7. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doświadczającą przemocy domowej? N=70

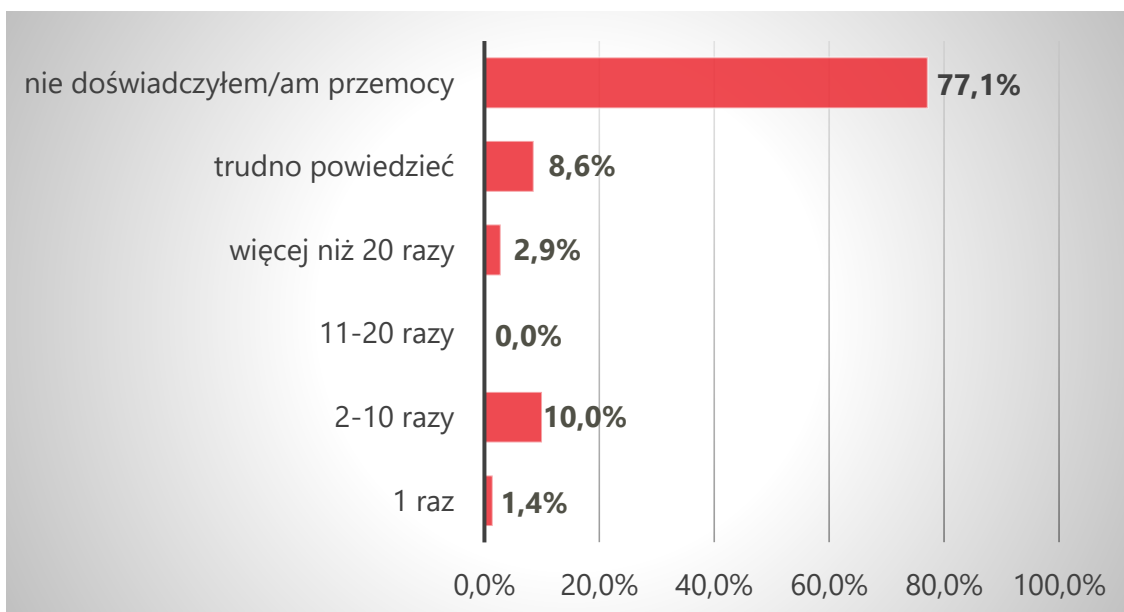
Ankietowani, którzy zadeklarowali znajomość w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy domowej, wskazali również kim były te osoby. Większość odpowiedzi padło na osoby dorosłe w wieku 18-60 lat (28 osób, tj. 82,4%), co trzecia dotyczyła dzieci poniżej 18 roku życia (13 osób, tj. 38,2%), z kolei 6 osób zaznaczyło osoby starsze powyżej 60 roku życia (17,7%).

Tabela 6. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy domowej? N=34

Odpowiedź	%	Liczb odp.
dzieckiem do 18 roku życia	38,2%	13
osobą dorosłą mającą 18-60 lat	82,4%	28
osobą starszą, powyżej 60 roku życia	17,7%	6

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przemocy domowej doznało 14,3% mieszkańców, wśród których 1,4% doświadczyło jej jednokrotnie, 10,0% – 2-10 razy, natomiast 2,9% badanych wskazało na odpowiedź „więcej niż 20 razy”.

Wykres 8. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy w swoim domu? N=70

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 100,0% badanych, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali doświadczenie tego problemu (10 osób). 3 osoby doznały zaniedbania (30,0%), 2 osoby – przemocy fizycznej (20,0%), z kolei 1 odpowiedź dotyczyła przemocy ekonomicznej (10,0%).

Tabela 7. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	10
zaniedbanie	30,0%	3
przemoc fizyczna	20,0%	2
przemoc ekonomiczna	10,0%	1
przemoc seksualna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o określenie, kto zastosował wobec nich przemoc w przeciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Jak wynika z odpowiedzi respondentów przedstawionych w kolejnych tabeli, 5 osób doznało jej ze strony partnera/partnerki (50,0%), 4 osoby – męża/żony (40,0%), natomiast po 2 osoby wskazały na mamę oraz tatę (po 20,0%). Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły rodzeństwa, dziecka/dzieci, dalszych członków rodziny oraz innych osób, wśród których wymieniono „byłego męża” (po 10,0%).

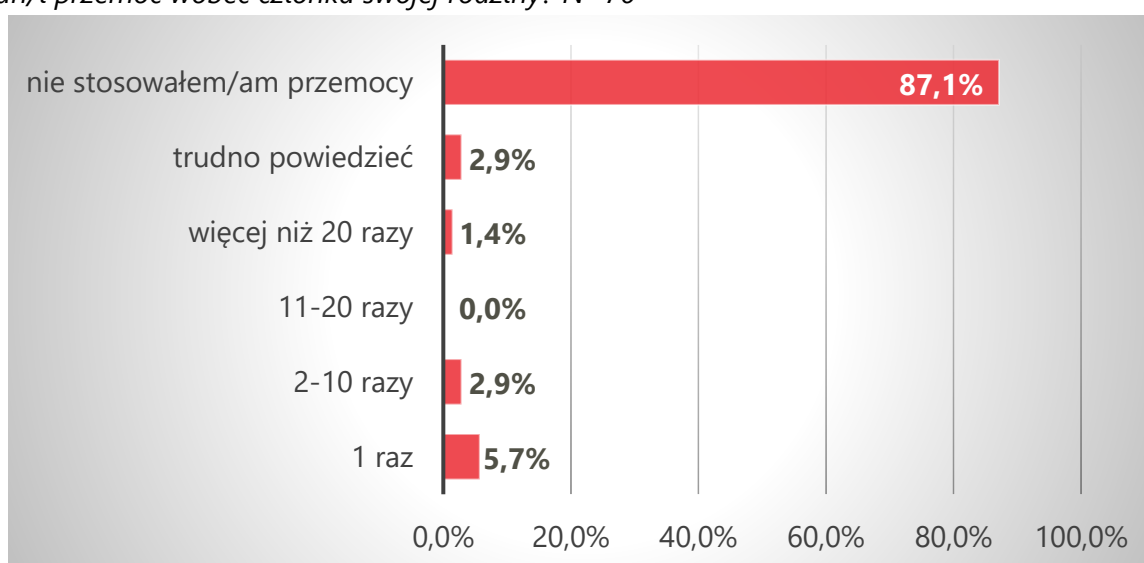
Tabela 8. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka	50,0%	5
mąż/żona	40,0%	4
mama	20,0%	2
tata	20,0%	2
rodzeństwo	10,0%	1
dziecko/dzieci	10,0%	1
dalsi członkowie rodziny	10,0%	1
inne osoby	10,0%	1
dziadkowie	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Badani mieszkańcy w dalszej kolejności zostali zapytani o to, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdy zastosowali przemoc domową. Zdecydowana większość ankietowanych zaprzeczyła, jakoby doszło do takiej sytuacji (87,1%), z kolei 10,0% przyznało, że takie zdarzenie miało miejsce, z czego 1,4% respondentów wskazało, że dopuściło się przemocy więcej niż 20 razy, 2,9% – 2-10 razy, natomiast 5,7% – jednokrotnie. 2,9% badanych miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 9. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc wobec członka swojej rodziny? N=70

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańcy, którzy przyznali, że stosowali przemoc, określili także jej rodzaj. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej stosowanym przez nich rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 4 badanych (57,1%), 3 ankietowanych zastosowało przemoc fizyczną (42,9%), z kolei 2 odpowiedzi dotyczyły zaniedbania (28,6%).

Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	57,1%	4
przemoc fizyczna	42,9%	3
zaniedbanie	28,6%	2
przemoc seksualna	0,0%	0
przemoc ekonomiczna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Niepokojący jest fakt, że większość osób, które zadeklarowały stosowanie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, kierowało ją w stosunku do dziecka/dzieci (5 osób, tj. 71,4%). Pojedyncze odpowiedzi padły natomiast na mamę oraz męża/żonę (po 14,3%).

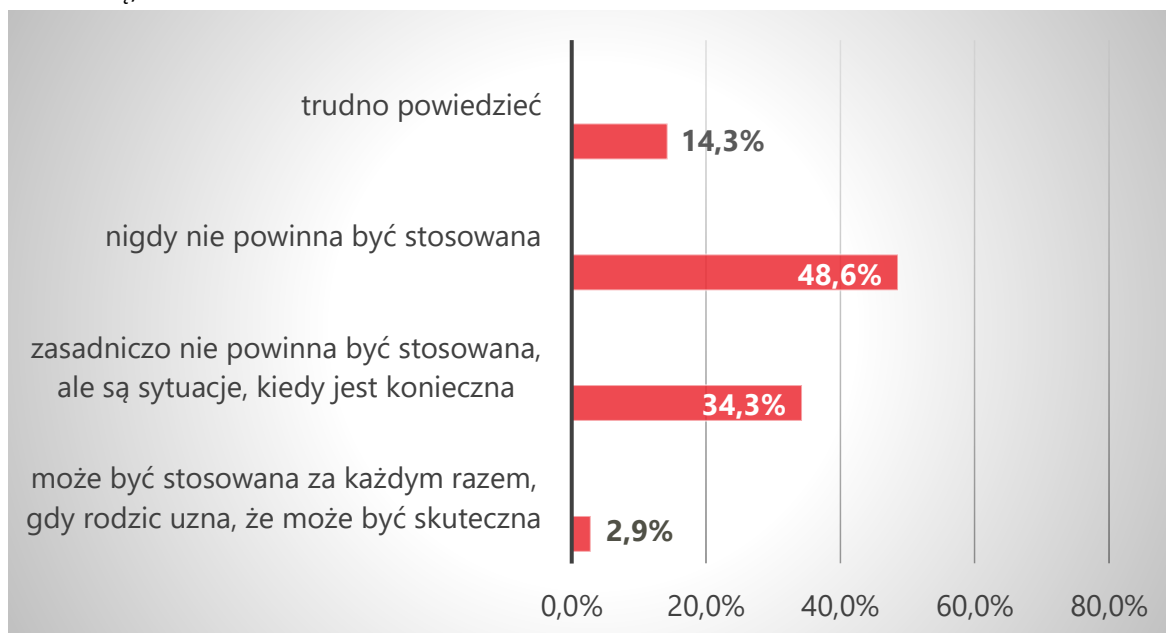
Tabela 10. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dziecka/dzieci	71,4%	5
mamy	14,3%	1
męża/żony	14,3%	1
taty	0,0%	0
partnera/partnerki	0,0%	0
rodzeństwa	0,0%	0
dziadków	0,0%	0
dalszych członków rodziny	0,0%	0
innych osób, jakich?	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

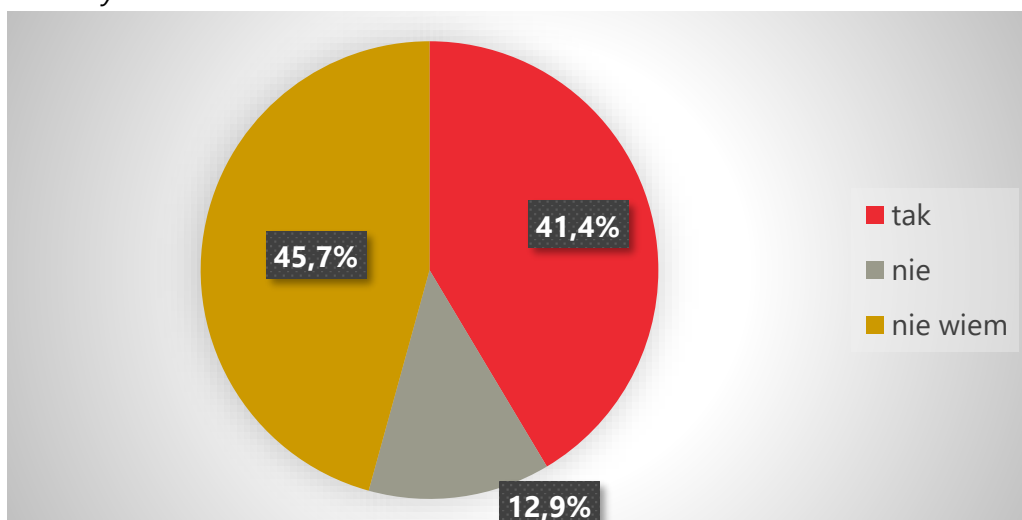
Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że znaczna część respondentów nie potrafiła ustosunkować się jednoznacznie do tej kwestii (14,3%). 2,9% badanych jest zdania, że kary fizyczne mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne, natomiast 34,3% respondentów przyznaje, że zasadniczo nie powinny być stosowane, ale zdarzają się sytuacje, gdy są one konieczne. Negatywnie tego typu zachowanie ocenia blisko połowa mieszkańców, tj. 48,6%.

Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która: N=70

Ogólna skala problemu przemocy na terenie gminy Karczew jest znacząca zdaniem blisko co drugiego respondenta – 41,4% ankietowanych postrzega problem przemocy domowej jako istotny. Przeciwnego zdania jest 12,9% badanych, z kolei 45,7% ankietowanych nie posiada wiedzy na ten temat.

Wykres 11. Czy postrzega Pan/i przemoc domową jako znaczny problem występujący na terenie Gminy? N=70

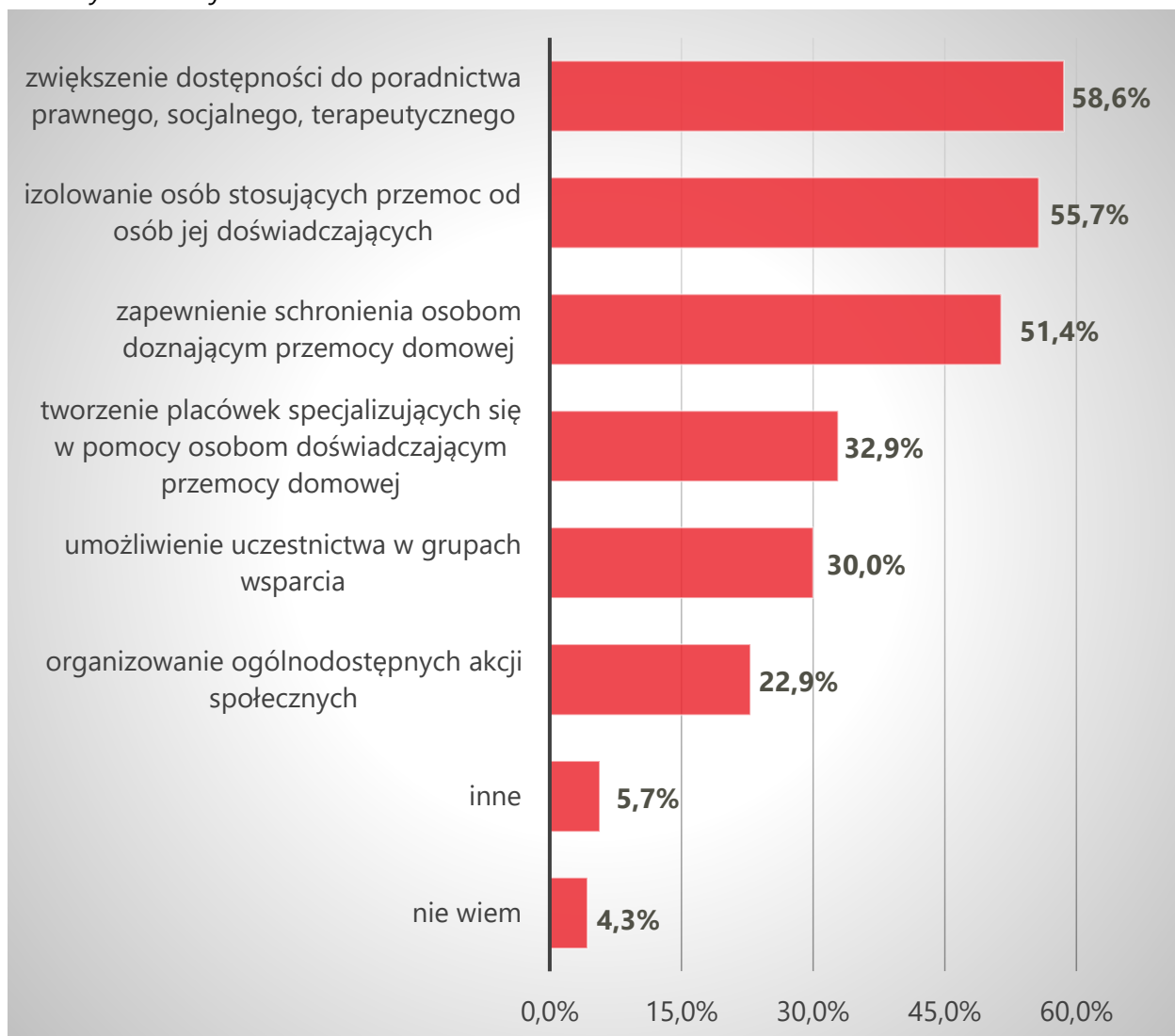

Mieszkańcy gminy Karczew zostali poproszeni o wskazanie działań, które ich zdaniem byłyby skuteczne względem osób doznających przemocy domowej. Ankietowani najczęściej wskazywali na zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego (58,6%), izolowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających (55,7%) oraz zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej (51,4%). W dalszej kolejności wyróżniono tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej (32,9%), umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia (30,0%), a także organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych (22,9%).

4,3% badanych nie wie, jakie działania należy podejmować w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy, z kolei 5,7% wskazało na inne działania, niewymienione w kafeterii odpowiedzi, m.in.:

- „obowiązkowe programy dla sprawców dostępne w gminie, a nie w powiecie”,
- „miejsca, gdzie osoba stosująca przemoc mogłaby uczestniczyć w programach korekcyjno-edukacyjnych”,
- „niezapowiedziane kontrole w domach z problemem alkoholowym”.

Wykres 12. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? N=70

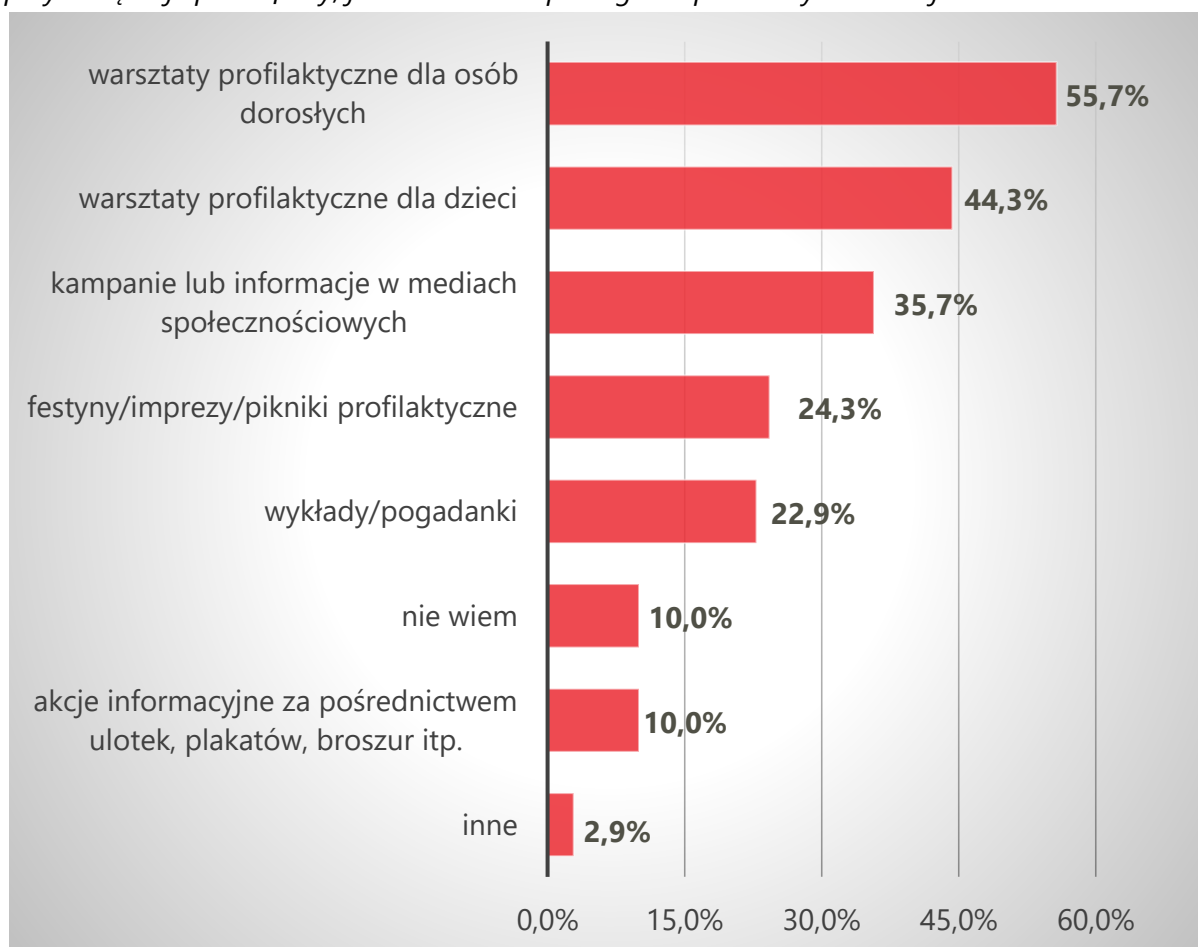
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Badani mieszkańcy ustosunkowali się również do kwestii działań profilaktycznych, jakie powinny być podejmowane na terenie Gminy w celu przeciwdziałania problemowi przemocy domowej. Najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były warsztaty profilaktyczne dla osób dorosłych (55,7%) oraz warsztaty profilaktyczne dla dzieci (44,3%). Zdaniem średnio co trzeciego respondenta najlepsze efekty w zakresie zapobiegania przemocy domowej przyniosą kampanie lub informacje w mediach społecznościowych (35,7%), z kolei zdaniem niemal co czwartego badanego są to festyny/imprezy/pikniki profilaktyczne (24,3%). W dalszej kolejności ankietowani

wskazywali na wykłady/pogadanki (22,9%) oraz akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur itp. (10,0%).

Brak wiedzy w tym zakresie wykazało 10,0% badanych mieszkańców Gminy, z kolei 2,9% ankietowanych zaznaczyło inne odpowiedzi, gdzie 1 osoba wskazała na „brak bagatelizowania zdarzeń przez gminę i funkcjonariuszy policji”.

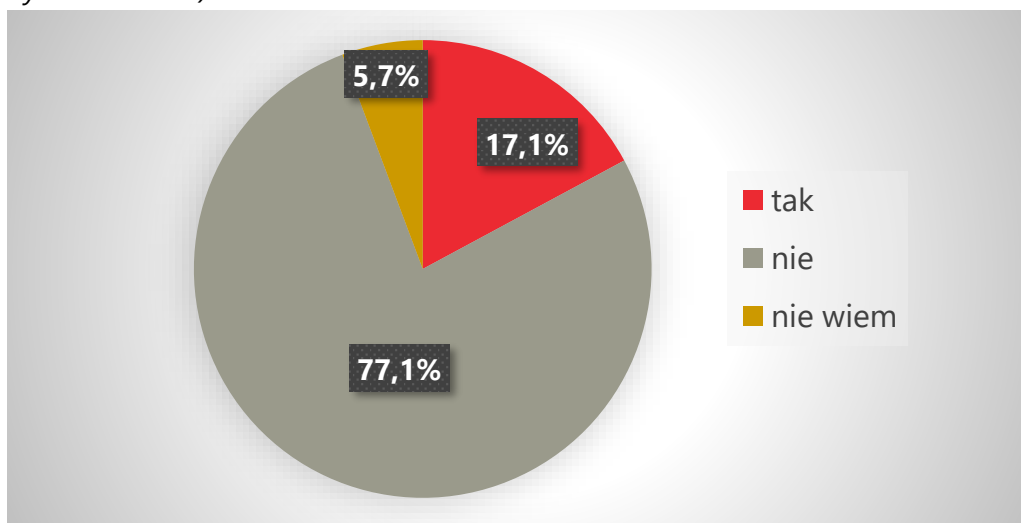
Wykres 13. Poniżej wymieniono różne formy działań profilaktycznych. Które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty, jeśli chodzi o zapobieganie przemocy domowej? N=70

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytanie odnosiło się do zjawiska cyberprzemocy, czyli przemocy w Internecie. Jak wynika z uzyskanych danych, tego rodzaju przemocy doświadczyło w ciągu ostatnich 12 miesięcy 17,1% badanych, a odsetek 5,7% respondentów nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 14. Czy doświadczył/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=70

Stosowania cyberprzemocy nie zadeklarował żaden mieszkaniec gminy Karczew, biorący udział w badaniu, i również żaden z nich nie wykazał trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 15. Czy stosował/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=70

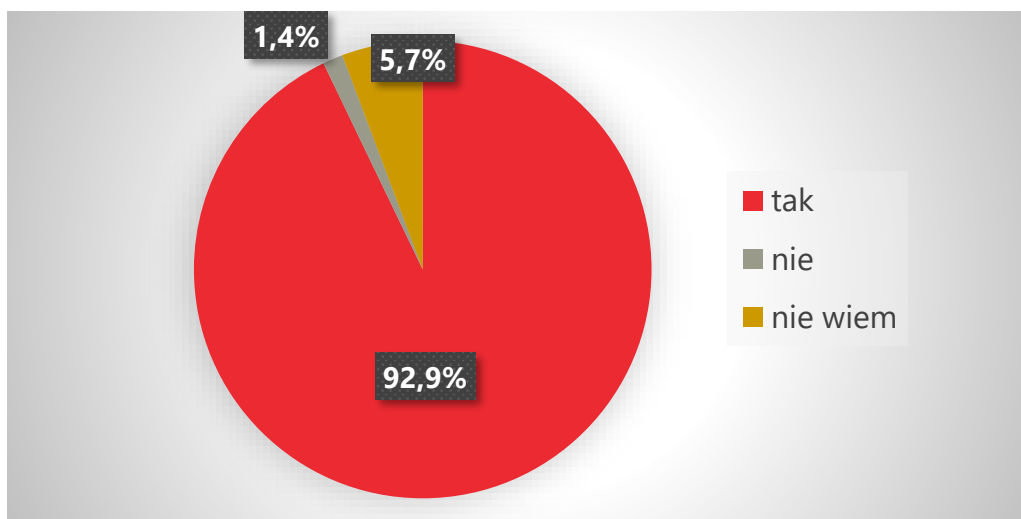

Ostatnim obszarem w zakresie tematyki przemocy domowej, poruszonym w kwestionariuszu ankiety skierowanym do pełnoletnich mieszkańców gminy Karczew, była kwestia odpowiedzialności karnej. W opinii niemal wszystkich respondentów przemoc domowa jest przestępstwem (92,9%). Brak wiedzy wykazało 5,7% badanych,

natomiast 1,4% ankietowanych twierdzi, że przemocy domowej nie rozpatruje się w kategoriach przestępstw.

Wykres 16. Czy Pana/i zdaniem przemoc domowa jest przestępstwem? N=70

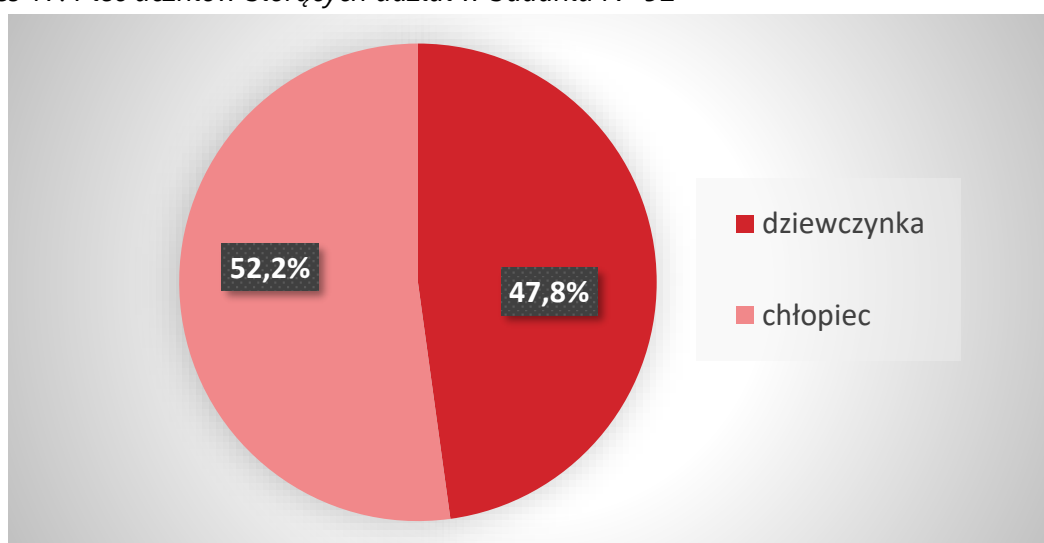

Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

Struktura badanej próby

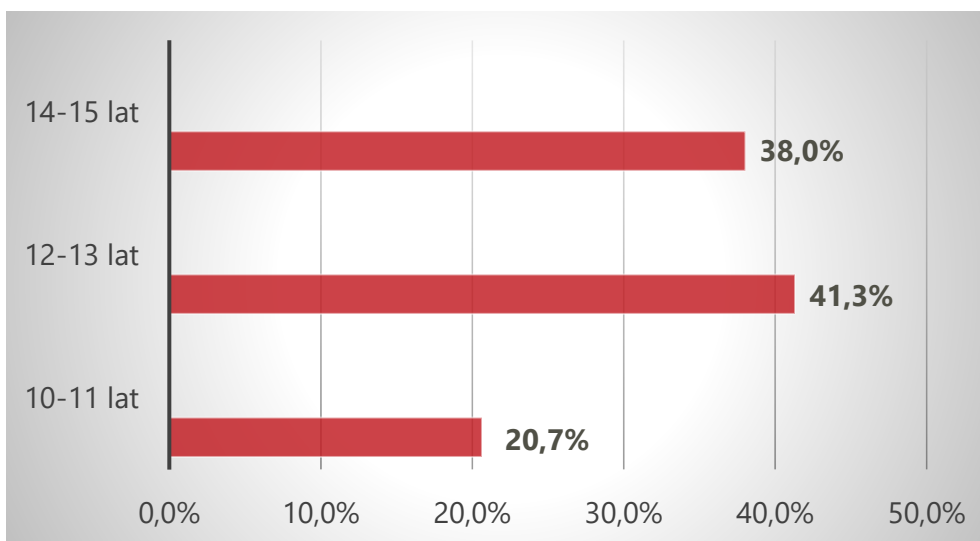
Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie gminy Karczew wypełnili 92 kwestionariusze ankiet. Poniższy wykres przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że w badaniu diagnozującym problem przemocy, niewielką przewagą mieli chłopcy – stanowili oni 52,2% ogółu (48 osób). Dziewczynki wypełniły 47,8% kwestionariuszy (44 osoby).

Wykres 17. Płeć uczniów biorących udział w badaniu N=92

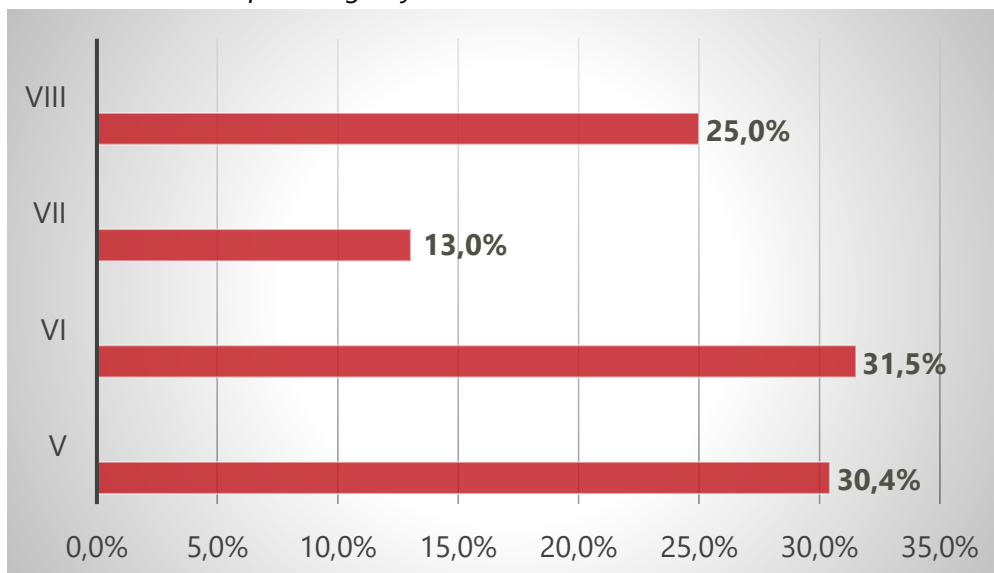
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, największą część kwestionariuszy wypełnili ankietowani mający 12-13 lat (41,3%). 38,0% respondentów zadeklarowało wiek mieszczący się w przedziale 14-15 lat, natomiast 20,7% badanych miało wówczas 10-11 lat.

Wykres 18. Wiek uczniów biorących udział w badaniu N=92

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Dostrzegalne jest wyraźne zróżnicowanie pod tym względem. Najwięcej osób biorących udział w badaniu uczęszczało do klasy VII szkoły podstawowej (44,6%). Uczniowie klasy VI stanowili 19,9% ankietowanych, klasy V – 18,1% badanych, a najmniejszą grupą pod względem liczebności byli uczniowie klasy VIII (16,3%).

Wykres 19. Udział uczniów poszczególnych klas N=92

Wyniki badań

Problem przemocy

W pierwszej kolejności badani uczniowie zostali zapytani o to, które z zachowań wymienionych w kafeterii odpowiedzi są ich zdaniem formą przemocy. Najwięcej, bo połowa wskazań dotyczyła uderzania/kopania (50,9%), a drugiej kolejności wskazywano na popychanie/ szarpanie (43,1%), czyli przejawy przemocy fizycznej. Znaczna część odpowiedzi dotyczyła również szantażowania (40,5%), grożenia (38,8%) oraz niszczenia cudzych rzeczy (37,1%).

Najrzadziej zaznaczaną przez uczniów formą przemocy było obgadywanie (13,8%), z kolei zdaniem średnio co trzeciego ankietowanego wszystkie zachowania wymienione w kafeterii odpowiedzi są formą przemocy (34,5%). Brakiem wiedzy w tym zakresie wykazało się 3,5% respondentów, natomiast 1,7% uczestników badania wskazało na inne, bliżej nieokreślone zachowania.

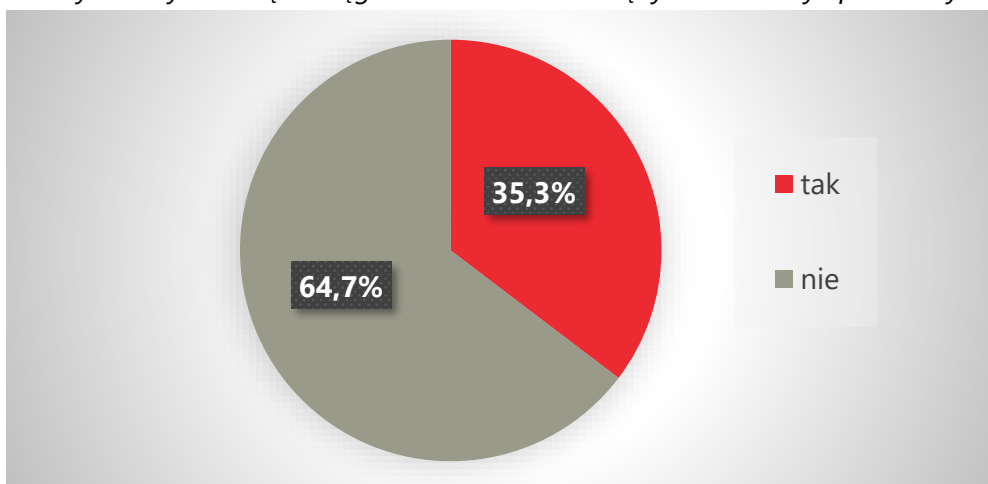
Wykres 20. Jakie zachowanie jest Twoim zdaniem przemocą? N=92

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne z pytań dotyczących tego obszaru zawartych w kwestionariuszu ankiety, miało na celu określenie, czy uczniom z terenu gminy Karczew zdarzyło się doświadczyć przemocy w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie. 35,3% respondentów przyznało, że zdarzyło im się w tym okresie doświadczyć tego problemu.

Wykres 21. Czy zdarzyło Ci się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy? N=92

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że badani najczęściej doświadczali przemocy ze strony innych uczniów ze swojej szkoły (23 osoby, tj. 62,2%) oraz kolegów/koleżanek spoza szkoły (12 osób, tj. 32,4%). 29,7% badanych przyznało, że doznało w tym czasie przemocy ze strony rodzeństwa (11 osób). Ankietowani wskazywali również inne, bliżej nieokreślone osoby (3 osoby, tj. 8,1%). Doświadczenie przemocy ze strony rodziców zadeklarowało łącznie 3 uczniów, w tym 2 respondentów wskazało na tatę (5,4%), a 1 osoba na mamę (2,7%). 4 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 11. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=37

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie ze szkoły	62,2%	23
koledzy/koleżanki spoza szkoły	32,4%	12
rodzeństwo	29,7%	11
inne osoby	8,1%	3
tata	5,4%	2
mama	2,7%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejna tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- **przemocy psychicznej** doświadczyło 71,0% uczniów (22 osoby),
- **przemocy fizycznej** doznało 48,4% respondentów (15 osób),
- **przemocy seksualnej** doświadczyło 16,1% ankietowanych (5 osób),
- **zaniedbania** doznało 3,2% badanych (1 osoba).

10 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

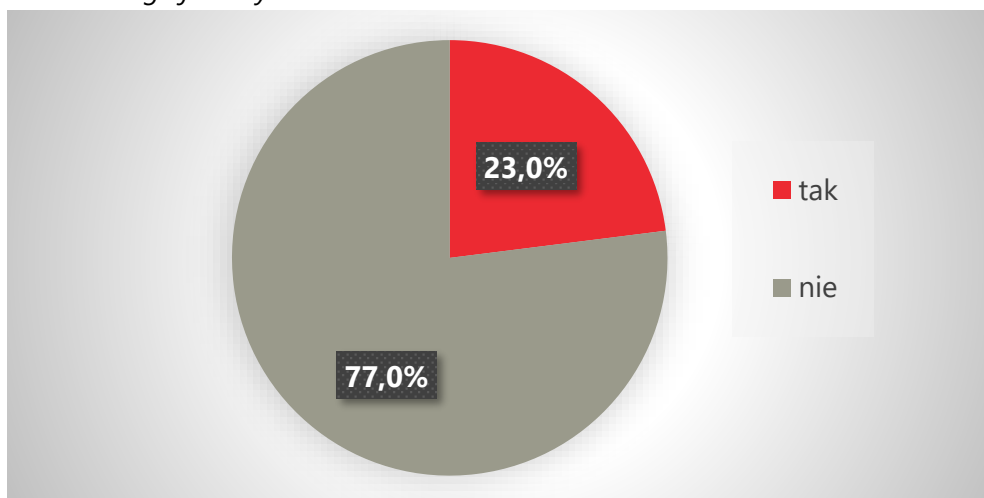
Tabela 12. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=31

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	71,0%	22
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	48,4%	15
ktoś dotykał mnie w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	16,1%	5
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	3,2%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Zastosowanie przemocy w tym okresie zadeklarował blisko co czwarty badany uczeń (23,0%).

Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=92

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali zapytani o rodzaj przemocy, jaką stosowali. Można zauważyć, iż przemoc psychiczną zastosowało 60,9% uczniów (14 osób), przemocy fizycznej dopuściło się 52,2% ankietowanych (12 osób), natomiast przemocy seksualnej – 8,7% respondentów (2 osoby). 3 osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

Tabela 13. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=23

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przeżywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	60,9%	14
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am, dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	52,2%	12
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które sobie ta osoba tego nie życzył/a, mówiłem/am o czymś ciele w sposób który ją zawstydział itp.	8,7%	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. 47,8% badanych przyznało się do użycia jej wobec rodzeństwa (11 osób), z kolei po 26,1% respondentów wskazało na kolegów/koleżanki spoza szkoły oraz uczniów ze swojej szkoły (po 6 osób). 21,7% ankietowanych wskazało inne, bliżej nieokreślone osoby (5 osób). 3 osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

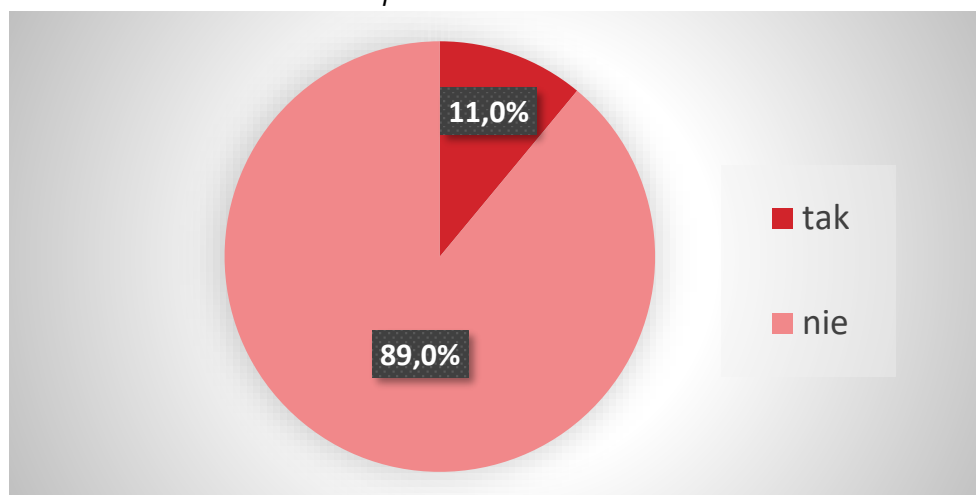
Tabela 14. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=23

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwa	47,8%	11
kolegów/koleżanek spoza szkoły	26,1%	6
uczniów ze szkoły	26,1%	6
innych osób	21,7%	5

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Z uzyskanych w procesie badawczym odpowiedzi wynika, że 11,0% ankietowanym zdarzyła się sytuacja, kiedy byli świadkiem sytuacji stosowania przemocy w swoim domu.

Wykres 23. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się być świadkiem sytuacji, w której ktoś w Twoim domu stosował przemoc? N=92

W dalszej kolejności badanych uczniów zapytano o to, kim była osoba stosująca przemoc w ich domu. 6 odpowiedzi padło na rodzeństwo, natomiast po 3 ankietowanych zadeklarowało, że osobą stosującą przemoc w ich domu była mama, tata oraz dalsi członkowie rodziny (po 33,3%). 3 osoby pominęły to pytanie.

Tabela 15. Kto stosował przemoc w Twoim domu (kiedy byłeś/aś jej świadkiem)? N=9

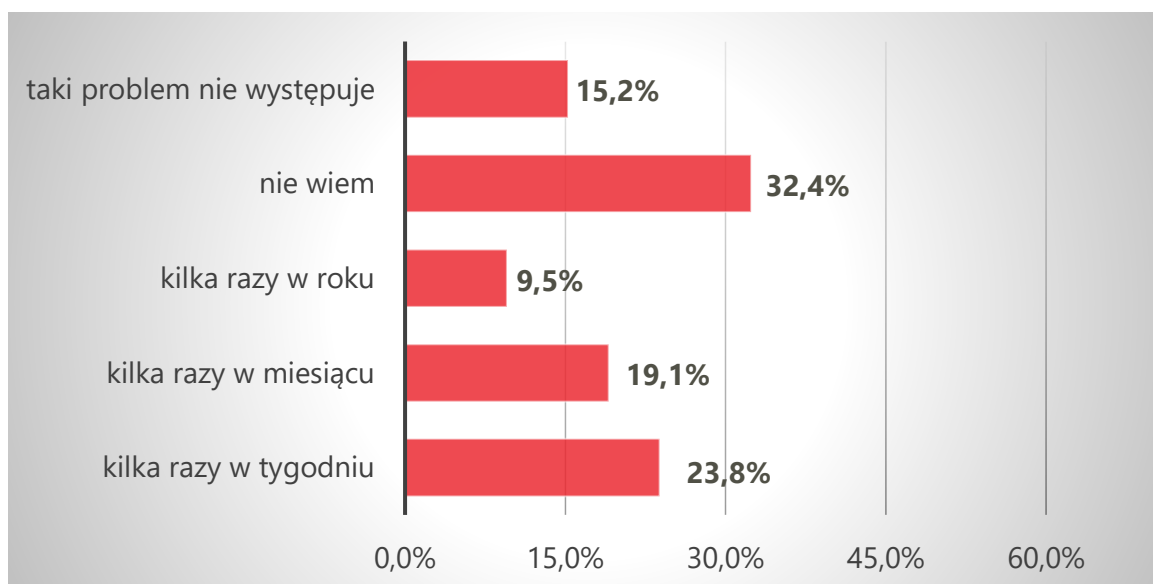
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwo	66,7%	6
mama	33,3%	3
tata	33,3%	3
dalsi członkowie rodziny (np. wujek, ciocia, itp.)	33,3%	3
inne	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Obraz jaki wyłania się z badania to znaczny odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy – zaobserwowała ją połowa respondentów (52,4%). Z udzielonych przez 9,5% uczniów odpowiedzi wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce kilka razy w roku, 19,1% ankietowanych przyznało, że zdarzają się kilka razy w ciągu miesiąca, a zdaniem 23,8% można je zaobserwować nawet kilka razy w tygodniu.

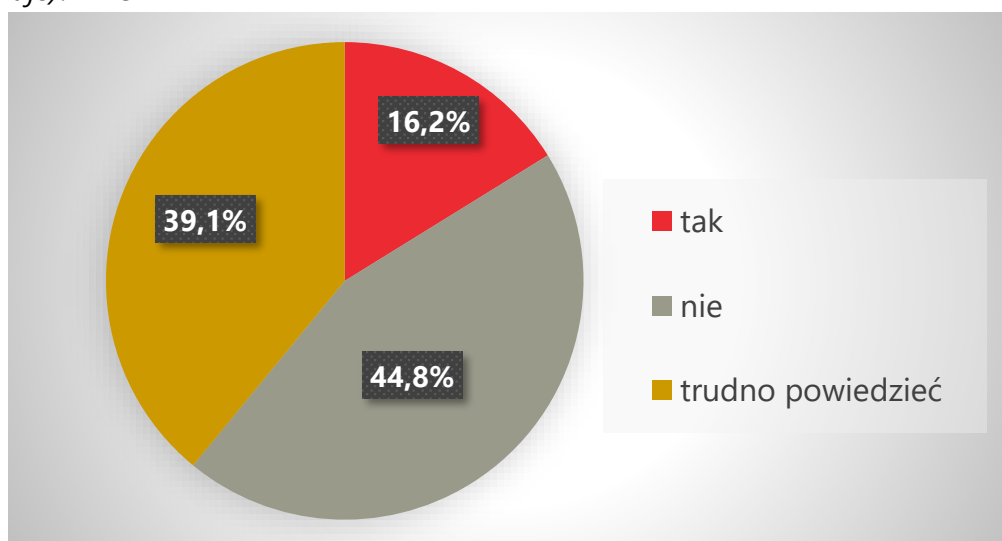
Wykres 24. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami?
N=92

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

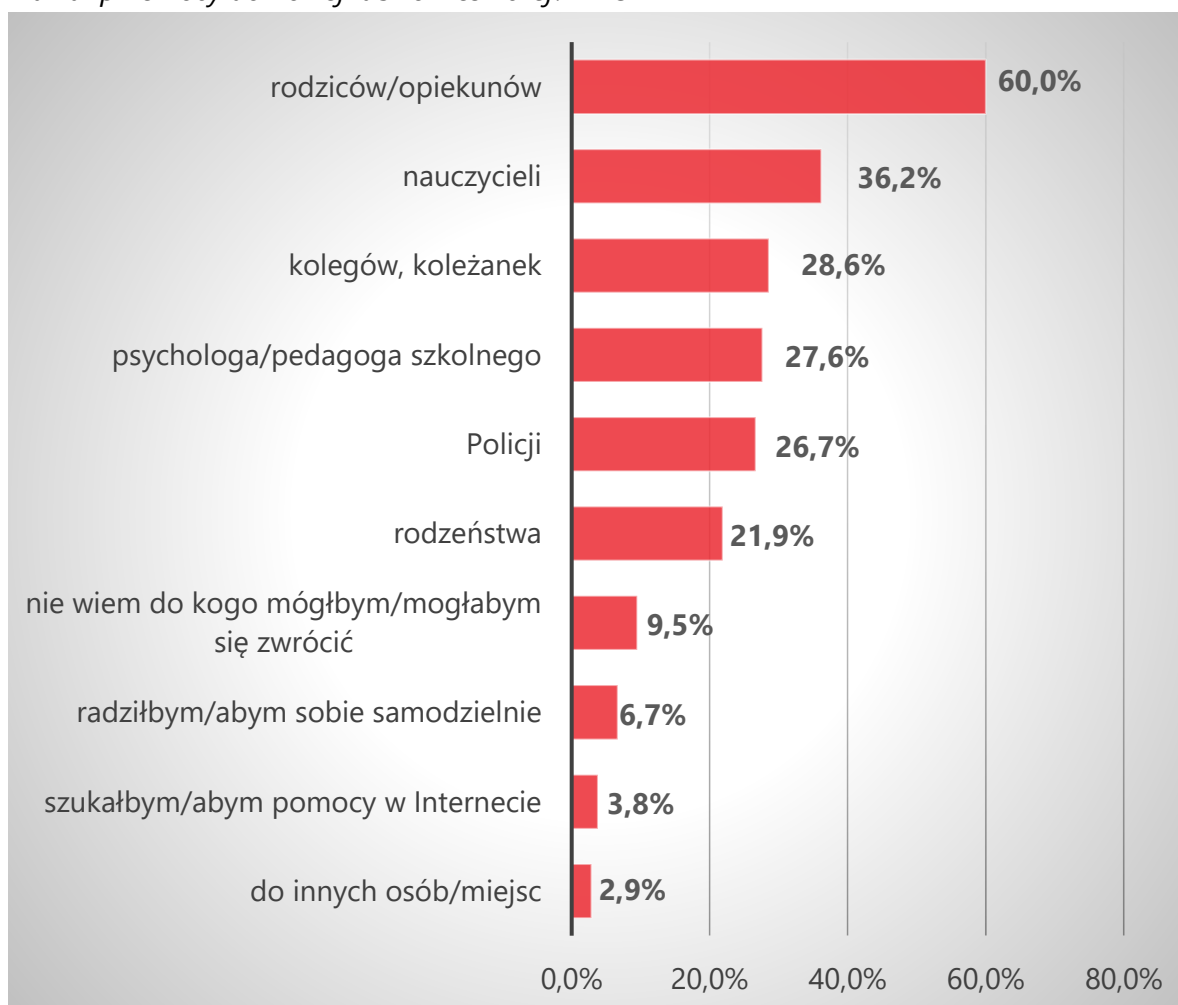
Uczniowie z terenu gminy Karczew ustosunkowali się również do stwierdzenia, czy w niektórych sytuacjach użycie przemocy może być dopuszczalne. Twierdzącej odpowiedzi udzielił średnio co szósty ankietowany (16,2%), natomiast co trzeci nie potrafił odnieść się do tej kwestii w sposób jednoznaczny (39,1%).

Wykres 25. Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach można użyć przemocy (np. kiedy ktoś Cię zdenerwuje)? N=92

Jedno z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety miało na celu zweryfikowanie, do kogo uczniowie udaliby się po pomoc w przypadku doświadczenia przemocy lub bycia jej świadkiem. Zebrany materiał badawczy wykazał, że 9,5% respondentów nie wie do kogo mogłoby się zwrócić. Ponad połowa badanych udałaby się po pomoc do rodziców/opiekunów (60,0%), średnio co trzeci respondent do nauczycieli (36,2%), a 28,6% ankietowanych do kolegów/koleżanek. 27,6% odpowiedzi dotyczyło psychologa/pedagoga szkolnego, a 26,7% – Policji. Najmniej osób szukałoby pomocy w Internecie (3,8%). 2,9% respondentów wskazało na inne, bliżej nieokreślone osoby/miejsca.

Wykres 26. Do kogo zwróciłbyś/abyś się o pomoc, gdybyś Ty lub ktoś z Twojego otoczenia doznawał przemocy domowej lub rówieśniczej? N=92

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następne pytania zadawane uczniom dotyczyły problemu cyberprzemocy. W pierwszej kolejności zapytaliśmy ankietowanych, czym według nich jest cyberprzemoc. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią okazało się publikowanie w Internecie obraźliwych treści na czyis temat (56,2%). Zdaniem również połowy ankietowanych jest to dodawanie negatywnych i obraźliwych komentarzy oraz otrzymywanie nachalnych, niechcianych treści/wiadomości przez komunikatory elektroniczne (po 52,4%). Co piąty uczeń stwierdził, że nie posiada na ten temat wiedzy (20,0%), z kolei 1,0% uczniów wskazało na inne, bliżej nieokreślone formy cyberprzemocy.

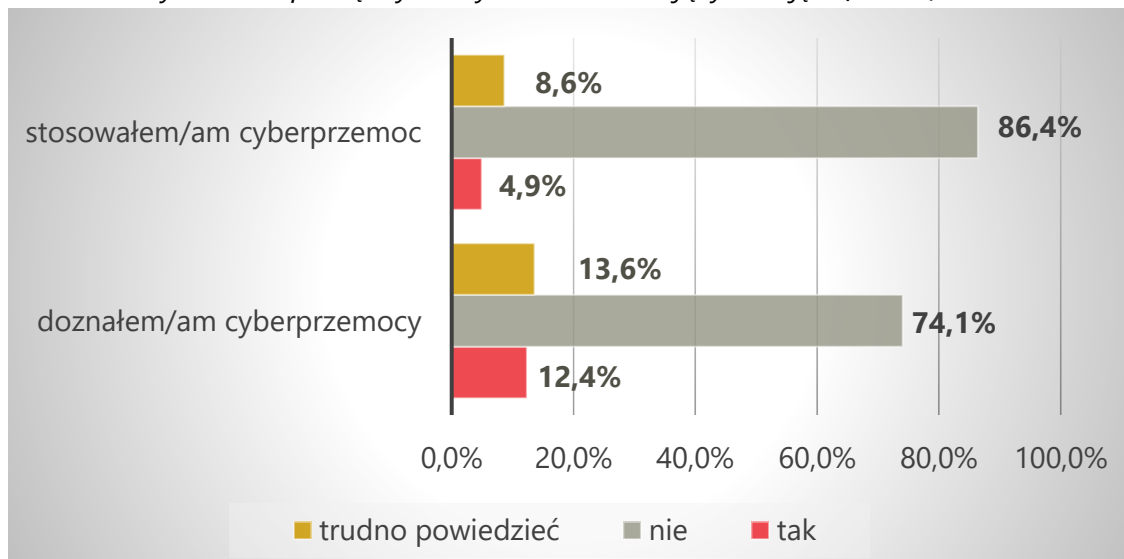
Wykres 27. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=92

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu zweryfikowanie powszechności tego problemu wśród najmłodszych mieszkańców gminy Karczew. Uczniowie mieli wskazać, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło im się doświadczyć lub stosować cyberprzemoc. Z deklaracji uczniów wynika, że problemu tego doznało 12,4% badanych, z kolei 4,9% ankietowanych przyznało się do jej stosowania. Trudności w odpowiedzi na to pytanie napotkało 13,6% respondentów w zakresie doświadczenia cyberprzemocy oraz 8,6% w przypadku jej stosowania.

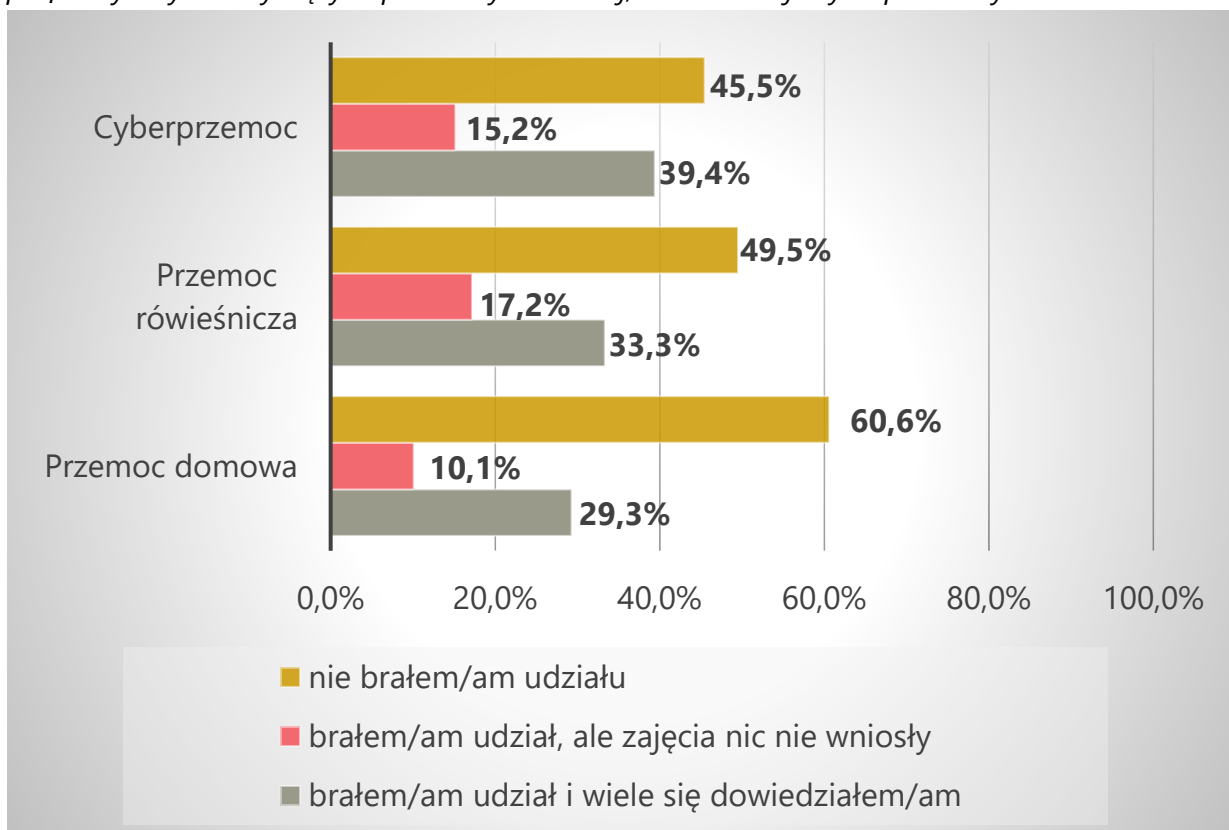
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś i/lub stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=92

Przedostatnie dwa pytania skierowane do uczniów z terenu gminy Karczew dotyczyły działań profilaktycznych, w obszarze różnych form przemocy. Badani ustosunkowali się do kwestii uczestnictwa w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy. Jak wynika z danych przedstawionych na kolejnym wykresie:

- w zajęciach dotyczących przemocy domowej brało udział i pozytywnie oceniło 29,3% uczniów, negatywnie odniosło się do nich 10,1% badanych, z kolei 60,6% nie uczestniczyło w tego rodzaju zajęciach;
- łącznie w zajęciach z tematyki przemocy rówieśniczej brała udział połowa uczniów, w tym pozytywnie oceniło je 33,3% respondentów, negatywnie – 17,2%, a pozostałe 49,5% nie uczestniczyło w tych działaniach;
- zajęcia z cyberprzemocy zostały pozytywnie ocenione przez 39,4% ankietowanych, negatywnie przez 15,2%, a 45,5% nie brało w nich udziału.

Wykres 29. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy? N=92

W ostatnim pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie najciekawszych i najefektywniejszych według nich zajęć profilaktycznych, dotyczących szeroko pojętego problemu przemocy. Zdaniem największej części uczniów najciekawsze i najefektywniejsze byłyby zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (39,4%). Średnio co czwarty badany wskazał na zajęcia z przedstawicielem Policji (25,3%), z kolei mniej odpowiedzi dotyczyło zajęć z wykorzystaniem form multimedialnych (16,2%) oraz spektaklu lub musicalu profilaktycznego (15,2%). Dla 12,1% uczniów żadna z wymienionych form nie jest ciekawa, natomiast 28,3% respondentów wykazało brak wiedzy w tym temacie.

Wykres 30. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/ najefektywniejsza?
N=92

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Karczew poprzez edukację i profilaktykę społeczną, rozwój infrastruktury pomocowej oraz podejmowanie skutecznych działań względem osób stosujących przemoc. Cel ten będzie realizowany w następujących obszarach:

Poszerzenie oferty pomocy i wsparcia osobom uwięzonym w przemoc domową.

Podejmowanie działań interwencyjnych i rehabilitacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Intensyfikacja działań profilaktycznych z zakresu przemocy domowej oraz kształtowanie postaw i umiejętności życia rodzinnego i społecznego wolnego od przemocy.

Organizacja i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Poszerzenie oferty pomocy i wsparcia osobom uwikłanym w przemoc domową.			
Lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej	Liczba osób, które skorzystały ze schronienia	MGOPS
2.	Zagwarantowanie osobom doznającym przemocy domowej dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej	Liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy	ZI, GKRPA, MGOPS, MGOSŚ, PKdODP, PKdOUiW, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa	
3.	Wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin dotkniętych przemocą domową	Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy	MGOPS
4.	Udzielanie rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej, pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”	Liczba wszczętych/zakończonych procedur	ZI, GKRPA, MGOPS, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Liczba rodzin objętych procedurą	
5.	Praca socjalna z rodzinami, w których występuje problem przemocy domowej	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	MGOPS
6.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym problem przemocy domowej wsparciem asystenta rodziny	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	MGOPS
7.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczanie ich w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ten cel	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z powodu przemocy domowej	MGOPS
8.	Kontynuowanie działalności punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych w zakresie wsparcia osób uwikłanych w problem przemocy domowej, w związku z uzależnieniem członka rodziny	Liczba osób objętych wsparciem PKdOUiW	GKRPA, PKdOUiW, UM

1. Poszerzenie oferty pomocy i wsparcia osobom uwikłanym w przemoc domową.			
9.	Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do realizacji procedur „Niebieskie Karty”	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	ZI, UM
		Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych	
10.	Udostępnianie baz danych zawierających informacje na temat istniejących placówek udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Liczba podmiotów, którym zostały przekazane aktualne bazy danych	ZI, UM, MGOPS, KP, GKRPA, MGOŚS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
11.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej, na podstawie porozumień z sąsiednimi gminami i powiatem	Liczba osób, którym udzielono pomocy w ośrodku wsparcia/ ośrodkach interwencji kryzysowej	UM, MGOPS, PCPR
12.	Współpraca z mediami lokalnymi oraz sektorem NGO w celu upowszechniania informacji dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych	UM, MGOPS, NGO, media lokalne

2. Podejmowanie działań interwencyjnych i rehabilitacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.			
Lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych	Liczba osób, które wzięły udział w programach	ZI, jednostki organizacyjne prokuratury, kuratorska służba sądowa
2.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia i miejsc, w których osoba zwykle lub regularnie przebywa	Liczba interwencji w związku z naruszeniem zakazu zbliżania, kontaktowania się lub wstępu, przez osobę stosującą przemoc domową	KP
		Liczba wydanych zakazów	
3.	Motywowanie i/lub kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych stosujących przemoc domową	Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	GKRPA
4.	Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach ich czynów oraz zobowiązanie ich do podejmowania działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy, w tym do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych	Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programach	ZI
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”	
5.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc, które nie podjęły się uczestnictwa w obowiązkowym programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym	Liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia	ZI
6.	Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową	Liczba rozpowszechnionych informatorów	UM, ZI, MGOPS, KP, GKRPA

2. Podejmowanie działań interwencyjnych i rehabilitacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

7.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”	ZI
8.	Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi	Liczba rodzin objętych monitoringiem	MGOPS, ZI, KP

3. Intensyfikacja działań profilaktycznych z zakresu przemocy domowej oraz kształtowanie postaw i umiejętności życia rodzinnego i społecznego wolnego od przemocy.			
Lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom	Liczba zainicjowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych	UM, ZI, MGOPS, GKRPA, KP, placówki oświatowe, NGO
2.	Rozpowszechnianie informacji na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy	Liczba działań w zakresie rozpowszechnienia informacji	ZI, KP, GKRPA, MGOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
3.	Prowadzenie i udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	ZI, KP, GKRPA, MGOPS, placówki oświatowe, NGO
4.	Edukacja na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów, poprzez dystrybucję ulotek i plakatów, organizację pogadarek oraz zamieszczanie informacji w mediach lokalnych itp.	Liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych	ZI, KP, GKRPA, MGOPS, instytucje kultury, placówki oświatowe
		Liczba informacji zamieszczonych w mediach lokalnych o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej	
5.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy	Liczba zrealizowanych programów/warsztatów	KP, GKRPA, MGOPS, placówki oświatowe
6.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, w celu podnoszenia wrażliwości społecznej na kwestie przemocy domowej	Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych	ZI, MGOPS, KP, GKRPA, placówki oświatowe
7.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba możliwych form/miejsc spędzania czasu wolnego	UM, instytucje kulturalne i rekreacyjne, placówki oświatowe, MGOPS

8.	Realizacja programów profilaktyczno- edukacyjnych dla rodziców w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych	Liczba zrealizowanych programów	placówki oświatowe
9.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy	UM, MGOPS, placówki oświatowe
10.	Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	UM, placówki oświatowe, MGOPS
		Liczba osób, którym udzielono poradnictwa	

4. Organizacja i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.			
lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Uczestnictwo pracowników instytucji i organizacji o tematyce udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej w szkoleniach/ seminariach/konferencjach	Liczba zorganizowanych szkoleń/seminariów/ konferencji	ZI, GKRPA, MGOPS, UM, KP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe
2.	Uczestnictwo nowo powołanych członków ZI w obowiązkowym szkoleniu	Liczba członków ZI uczestniczących w szkoleniu	ZI
3.	Uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową	Liczba członków grup diagnostyczno-pomocowych, uczestniczących w szkoleniach	ZI
4.	Opracowanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych	UM, ZI
5.	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa	Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego	MGOPS

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Karczew, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- instytucji i osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

PRZEWDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024-2030 zakłada:

- zmianę biernych postaw społeczności lokalnej względem zjawiska przemocy domowej,
- podniesienie jakości funkcjonowania rodzin, w tym promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- poszerzanie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy,
- wzmocnienie efektywności działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc domową,
- wzrost liczby działań dotyczących profesjonalnej pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024-2030 finansowane będą z budżetu Gminy, w tym budżetu MGOPS oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć przynajmniej jedną z niżej wymienionych technik badawczych, tj.:

- a) analizę dokumentów,
- b) badanie ankietowe adresatów Programu,
- c) badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.

b) Kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

c) Kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

d) Kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Radzie Miejskiej w Karczewie.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczewie na lata 2024-2030 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 16. Harmonogram wdrażania Programu

etap	wyszczególnienie	termin realizacji
etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Karczewie o przyjęciu do realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024-2030”	IV kwartał 2024 r.
etap II	Koordinacja realizacji zadań objętych Programem	IV kwartał 2024 r. – IV kwartał 2030 r.
etap III	Sprawozdawczość	Corocznie w okresie od 2025 r. do 2031 r.
etap IV	Ewaluacja Programu	I kwartał 2031 r.

Źródło: Opracowanie własne

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy domowej jest problemem dotyczącym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed ich oprawcami. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, stosujące ją oraz jej świadków. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu Gminy stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych, takich jak trwałe zmiany w postępowaniu osób stosujących przemoc domową, prawidłowe funkcjonowanie społeczne oraz emocjonalne osób doznających przemocy domowej itp.

Cele i zadania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Karczew na lata 2024-2030, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Spis tabel

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania	15
Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy domowej w gminie Karczew w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	17
Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych (obecnie diagnostyczno-pomocowych) na terenie gminy Karczew w latach 2021-2023	18
Tabela 4. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023	22
Tabela 5. Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych pomocą w formie poradnictwa w latach 2021-2023.....	22
Tabela 6. Kim jest osoba, która doświadcza przemocy domowej? N=34.....	28
Tabela 7. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=10	30
Tabela 8. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10	30
Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=7.....	32
Tabela 10. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=7	32
Tabela 11. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=37	42
Tabela 12. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=31	43
Tabela 13. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=23	44
Tabela 14. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=23.....	45
Tabela 15. Kto stosował przemoc w Twoim domu (kiedy byłeś/aś jej świadkiem)? N=9	45
Tabela 16. Harmonogram wdrażania Programu	63

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023	20
Wykres 2. Liczba osób doznających przemocy objętych procedurą „Niebieskie Karty” na terenie gminy Karczew w latach 2021-2023.....	21

Wykres 3. Liczba osób doznających i stosujących przemoc domową, którym udzielono wsparcia w punktach informacyjno-konsultacyjnych przy GKRPA w Karczewie w latach 2021-2023	24
Wykres 4. Płeć dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=70.....	26
Wykres 5. Wiek dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=70	27
Wykres 6. Wykształcenie dorosłych mieszkańców N=70.....	27
Wykres 7. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kogoś, kto jest osobą doświadczającą przemocy domowej? N=70.....	28
Wykres 8. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy w swoim domu? N=70.....	29
Wykres 9. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc wobec członka swojej rodziny? N=70	31
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która: N=70	33
Wykres 11. Czy postrzega Pan/i przemoc domową jako znaczny problem występujący na terenie Gminy? N=70.....	33
Wykres 12. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? N=70.....	35
Wykres 13. Poniżej wymieniono różne formy działań profilaktycznych. Które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty, jeśli chodzi o zapobieganie przemocy domowej? N=70	36
Wykres 14. Czy doświadczył/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=70	37
Wykres 15. Czy stosował/a Pan/i w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=70.....	37
Wykres 16. Czy Pana/i zdaniem przemoc domowa jest przestępstwem? N=70.....	38
Wykres 17. Płeć uczniów biorących udział w badaniu N=92	39
Wykres 18. Wiek uczniów biorących udział w badaniu N=92.....	40
Wykres 19. Udział uczniów poszczególnych klas N=92	40
Wykres 20. Jakie zachowanie jest Twoim zdaniem przemocą? N=92.....	41
Wykres 21. Czy zdarzyło Ci się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy? N=92	42
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=92	44
Wykres 23. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się być świadkiem sytuacji, w której ktoś w Twoim domu stosował przemoc? N=92.....	45
Wykres 24. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=92	46

Wykres 25. Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach można użyć przemocy (np. kiedy ktoś Cię zdenerwuje)? N=92	47
Wykres 26. Do kogo zwróciłbyś/abyś się o pomoc, gdybyś Ty lub ktoś z Twojego otoczenia doznawał przemocy domowej lub rówieśniczej? N=92	48
Wykres 27. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=92.....	49
Wykres 28. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś i/lub stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=92	50
Wykres 29. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy? N=92	51
Wykres 30. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza? N=92	52